

Opiskelijoiden työelämäyhteydet Hämeen ammattikorkeakoulussa

Tradenomitutkinnon opinnäytetyö

Liiketalous

Syksy 2023

Oona Minkkinen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön aiheena on opiskelijoiden työelämäyhteydet opintojen aikana, erityisesti Hämeen ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Hämeen kauppakamarille. Aiheen valintaan vaikutti vahvasti Hämeenlinnassa järjestetyn rekrytointitapahtuman osallistujapalaute, jossa ilmeni, etteivät korkeakouluopiskelijat löytäneet paikalle. Tutkimuksella haetaan käsitystä siitä, miten opiskelijat kokevat alueen työllistymismahdollisuudet ja millaista ohjausta opiskelijat ovat saaneet opintojensa aikana kohti työelämää.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu uraohjauksen, työelämäyhteyden ja harjoittelun avaamisesta käsitteinä sekä siitä, miten kyseiset käsitteet ilmenevät Hämeen ammattikorkeakoulussa. Teoriaosuus on hankittu kirjallisuuden ja uraohjausta tarjoavien tahojen kotisivujen avulla. Teoriaosuuden avulla koottiin ja kerättiin haastatteluiden kyselyiden runko.

Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisena opinnäytetyönä käyttäen laadullista tutkimusmenetelmää. Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna, jossa keskusteltiin haastateltavien kanssa kolmesta teemasta. Tutkimuksessa kävi ilmi, että opiskelijat ovat tietoisia omista oikeuksistaan uraohjaukseen ja mistä sitä saa tarvittaessa. Tutkimuksen yhtenä näkökulmana oli opiskelijoiden kokemukset koulutukseensa liittyvästä harjoittelusta. Harjoittelun etsiminen jakaa tutkimuksessa mielipiteitä. Haastatteluihin osallistuneet kokevat omalla aktiivisuudella ja verkostoilla olevan merkittävä vaikutus harjoittelupaikkojen löytymiseen.

Avainsanat Uraohjaus, Työelämäyhteys, Harjoittelu

Sivut 23 sivua ja liitteitä 2 sivua

Author Oona Minkkinen

Year 2023

Subject University students' work life connections at Häme university of applied sciences

Supervisors Riitta Ikonen

ABSTRACT

This thesis focusses on university student's career guidance, internships and work life connections. These themes will be the themes of the qualitative research. The research was implemented as a theme interview.

This thesis commissioner was Häme Chamber of commerce. Subject came out when the author was a project assistant intern at career event TEKIJÄ. The feedback gathered from the event was the main reason for the emergence of the topic. Based on the collected feedback the commissioner wanted to understand better why the university students did not find the event and what kind of guidance students receive with working life in mind?

The thesis was carried out as a research thesis using a qualitative research method. The research was conducted as a theme interview, where three themes were discussed with the interviewees. Interviews showed that students are aware of their own rights to career guidance and where to get it when needed. One aspect of the study was the student's experiences of practical training related to their education. The search for practice shares opinions in the study. Participants in the interviews think that their own activity and networks have a significant impact on finding internships.

Keywords Career counselling, Internship, Working life connections

Pages 23 pages and appendices 2 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Uraohjaus	2
2.1	Uraohjaus ammattikorkeakoulussa	4
2.1.1	Urasuunnittelu- ja ohjaus Hämeen ammattikorkeakoulussa	5
3	Työelämäyhteistyö	6
3.1	Työelämäyhteydet	7
3.1.1	Työelämävalmiudet	8
3.1.2	Esimerkkejä työelämäyhteyksistä	9
3.1.3	Esimerkkejä työelämäyhteyksistä Hämeen ammattikorkeakoulussa	10
3.2	Harjoittelu	11
3.2.1	Tiitus - työnhakusovellus	11
3.2.2	Harjoittelu Hämeen ammattikorkeakoulussa	12
4	Tutkimusmenetelmän valinta	13
5	Aineistonkeruumenetelmät	14
6	Haastattelut	15
6.1	Tulokset	15
7	Johtopäätökset	17
	Lähteet	19

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1: Uraohjauksen BASIC-malli	4
--	---

Liitteet

Liite 1	Aineistonhallintasuunnitelma
Liite 2	Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä perehdyttiin uraohjaukseen sekä työelämäyhteyksiin käsitteinä sekä selvitettiin Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia kyseisistä teemoista. Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Hämeen kauppakamarille. Hämeen kauppakamari on alueellinen elinkeinoelämää edistävä taho, joka toimii yritystoiminnan tukena yhdeksäntoista eri kunnan alueella. Hämeen kauppakamari järjestää jäsenistölleen erilaisia yritystoimintaa tukevia tilaisuuksia, koulutuksia ja verkostoitumismahdollisuuksia. Kauppakamarin ydintoimintaan kuuluu valiokuntatyö, jossa aktiiviset jäsenet pääsevät vaikuttamaan ja tuomaan esille alueen erilaisia tarpeita. Valiokuntatyöhön kuuluu myös näiden esille nousseiden tarpeiden kehittämiseen vaikuttaminen myönteisellä tavalla. Hämeen kauppakamarilla valiokuntia on yhteensä seitsemän ja ne kaikki vaikuttavat eri toimialalla. (Hamechamber.fi) Hämeen kauppakamarissa valmistui vuonna 2020 Oppilaitosyhteistyö käsikirja, joka toteutettiin osana Korkeakoulut innovaatiotoiminnan vauhdittajina -DYNAMO -hanketta. Käsikirjan aineistoa keräämässä mukana on ollut alueen oppilaitoksia sekä valiokuntien jäseniä. Käsikirjan tavoitteena on aktivoida alueen yrityksiä toimimaan yhteistyössä alueen opiskelijoiden kanssa. (Oppilaitosyhteistyö, 2020, s. 3)

Haaste, jonka takia opinnäytetyö ja tutkimus tehtiin oli epätietoisuus siitä, miten Kanta-Hämeen alueella opiskelevat korkeakouluopiskelijat tuntevat oman alansa työllisyysmahdollisuudet ja erilaiset työnhakukanavat. Myös opiskelijoiden tietoisuus mahdollisuuksista, mistä he voivat löytää tai pyytää apua työllistymiseensä.

Tässä opinnäytetyössä keskityttiin ammattikorkeakoulun uraohjaukseen ja vielä tarkemmin Hämeen ammattikorkeakoulussa saatavilla olevaan uraohjaukseen sekä opiskelijoiden kokemuksiin työelämäyhteyksiin. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena toteuttamalla teemahaastattelu. Teemat, joita käsiteltiin haastatteluissa, olivat uraohjaus, työelämäyhteys sekä opintoihin kuuluva harjoittelu. Tutkimusta varten haastateltiin viittä Hämeen ammattikorkeakoulun eri opintoalojen opiskelijaa, jotka ovat kaikki eri vaiheissa opintojaan. Tutkimuksella haetaan käsitystä opiskelijoiden tietämyksestä uraohjauksesta, työelämäyhteyksistä sekä siitä, miten haastatteluun osallistuvat opiskelijat kokevat tutkintoonsa kuuluvan harjoittelun.

2 Uraohjaus

Uraohjauksella tarkoitetaan tavoitteellista prosessia, jonka aikana nuoren urasuunnittelutaidot vahvistuvat. Nuori osaa kerätä ja käsitellä tietoa omista ura- ja koulutusmahdollisuuksistaan, sekä kasvattaa itsetuntemustaan. (Elinikäisen ohjauksen verkkolehti 2019)

Uraohjaus alkaa jo peruskoulussa ja jatkuu läpi lähes koko elämän vaihtaen muotoa. Peruskoulun viimeisillä vuosikursseilla oppilaanohjauksesta on vastuussa opinto-ohjaaja, kun aikaisemmin päävastuu ohjauksesta on ollut luokanopettajalla yhdessä muun koulun henkilökunnan kanssa. Yläasteella oppilaanohjauksen pääpaino on tukea oppilaita elämän muutosvaiheissa. Oppilaanohjauksessa käsiteltäviä aiheita ovat mm. työelämä, jatko-opinnot, itsetuntemus ja ammattialat. Peruskoulun loppuvaiheessa opiskelijoille järjestetään työelämäntutustumisjaksoja oman ammatinvalinnan ja jatko-opintovalintojen tueksi sekä työelämäntutustumisen lisäämiseksi. (oph.fi)

Uraohjausta tulee olla saatavilla, vaikka apua hakeva ei olisi koulutuksen piirissä, näin voidaan toteuttaa uraohjauksen jatkumoa. Uraohjauksen odotetaan auttavan yksilöä tekemään onnistuneita päätöksiä sekä valintoja omissa koulutus- sekä uravalinnoissaan. (Helander n.d.) Koulutuksen ulkopuolista ohjausta voi saada useilta eri tahoilta, joita ovat esimerkiksi TE-palvelut, tarjoaa uraohjaus nimistä ohjauspalvelua, jossa on mahdollista saada ammatinvalintapsykologin tukea ammatinvalintaan liittyvissä kysymyksissä. Tämän ohjauksen lähtökohtana on ohjausta tarvitsevan omat toiveet, edellytykset ja tavoitteet. (Työmarkkinatori.fi) TE-palveluiden tarjoama apu uravalintaan tai koulututuksiin liittyviin asioihin on aina maksutonta (TE-palvelut). Ohjaamo on alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu ohjausta ja tukea työelämäänsä tarjoava taho, joka kerää yhteen julkisen, yksityisen ja kolmannenkin sektorin apua tarjoavia tahoja (Elinikäisen ohjauksen strategia, s. 38). Ohjaamon avun piiriin voi hakeutua työllistymiseen liittyvien huolien lisäksi myös muiden suurten tai pienten elämän haasteiden kanssa. (Ohjaamot.fi)

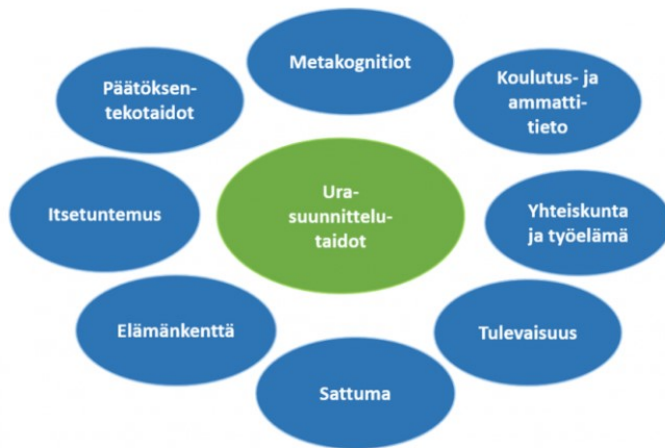
Valtioneuvosto sääti hallituskaudella 2020–2023 elinikäisen ohjauksen strategian, joka pohjautui hallitusohjelman mm. koulutusta ja työllisyyttä koskeviin tavoitteisiin. Opetushallitus mm. tukee oppilaitosten ohjaajien koulutusta, opinto-ohjausta. Strategiassa kerrotaan opinto-ohjauksen nykytilasta peruskoulutuksessa ja lukio- ja ammatillisessa

koulutuksessa. Koulutusten opinto-ohjausta ja opiskelijan tukea säädetään lainsäädännössä sekä erilaisilla Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamilla laatukriteereillä ja asetuksilla. Korkeakouluissa ura- työelämäohjausta kehitetään erilaisten monihallinnollisten hankkeiden kautta. Strategian tavoitteena ohjausta edistetään kokonaisuutena, jossa pyritään yhdistämään yksilön, ryhmien sekä yhteiskunnan tavoitteet monialaisen yhteistyön kautta. (Elinikäisen ohjauksen strategia -ELO foorumi, 2020–2023)

URAA! -Uraohjausosaamisen kehittäminen ohjaamossa -hanke (2018–2020) toteutettiin Hämeen sekä Jyväskylän ammatillisissa opettajakorkeakouluissa yhteistyössä muiden vastaavanlaisten Ohjaamojen tukihankkeiden kanssa, joita olivat TESSU2, OSMO2, Kohtaamo sekä ONNI-hankkeet. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää uraohjausosaamista Ohjaamoissa monialaisempaan suuntaan. Monialainen ohjaus takaa sen, että asiakkaiden erilaiset tarpeet tulee huomatuksi. (URAA! 2018–2020) TESSU-projekti tuki vuosina 2015–2019 Ohjaamojen kehittymistä tarjoamalla erilaisia valmennuksia, joiden oli tarkoitus parantaa Ohjaamolaisten yhteistyöosaamista ja moniammatillisia toimintatapoja sekä parantaa Ohjaamojen yleistä palvelukykyä. TESSU-projektin loputtua käynnistyi uusi TESSU2 -projekti. (Elinikäisen ohjauksen verkkolehti, 2019)

TESSU- hankkeessa kehiteltiin uraohjauksen BASIC-malli. Mallissa tarkastellaan mm. itsetuntemukseen liittyviä kysymyksiä, joiden kautta uraohjausta voidaan tehdä. Kuten alla olevasta kuvasta 1 huomaa, urasuunnittelutaitojen ympärille on liitetty mm. itsetuntemus, päätöksentekotaidot, yhteiskunta ja työelämä sekä sattuma. Mallissa olevia käsitteitä tarkasteltiin työelämä viitekehyksessä. Itsetuntemus luo uraohjaukselle pohjan. Ohjattavan kannalta on tärkeää, että ohjaaja auttaa ohjattua tunnistamaan omia mielenkiinnonkohteita, missä hän on hyvä tai millaisissa asioissa hän haluaa kehittyä ammattilaisena. (Uraohjauksen BASIC- malli, 2019)

Kuva 1: Uraohjauksen BASIC-malli

Uraohjauksen BASIC-malli

Kuva 1: Uraohjauksen BASIC-malli

Uraohjauksen ja urasuunnittelutaitojen merkitys korostuu erilaisissa siirtymävaiheissa, kun siihen liittyy epävarmuutta tai epätietoisuutta. Tällaisia siirtymävaiheita voi olla esimerkiksi työuran siirtymät tai elämäntilanteen muutos. Tällaisissa tilanteissa uraohjaus vaatii aikaa sekä ohjattavan ja ohjaajan välistä vuorovaikutusta, jotta ohjattava saa mahdollisimman hyvän suunnan tulevaisuudelleen. (Elinikäisen ohjauksen verkkolehti 2019)

2.1 Uraohjaus ammattikorkeakoulussa

Uraohjaus on toimintaa, jossa tuetaan ja edistetään oppimis-, kasvu tai työprosesseja niin, että ohjattavan osaaminen vahvistuu. Hyvä ohjaus toteutetaan kunnioittavassa ja rakentavassa dialogisessa vuorovaikutuksessa. (Esteettätöihin.fi) Kuurila (2014) puolestaan kertoo väitöskirjassaan uraohjauksen olevan ammattiin, työllistymiseen sekä koulutusvalintaan liittyvien kysymysten parissa tehtävää ohjausta.

Ohjaus ja oppiminen on elinikäistä, niin on myös uraohjaus. Uraohjauksessa on monia vaiheita. Uraohjaus alkaa jo kouluun hakeutumisvaiheessa, tämän vuoksi koulutusten järjestäjien kotisivuille tulisi saada realistiset kuvaukset eri koulutusaloista. Uraohjauksen alkuvaiheessa tavoitteena on saada opiskelija sitoutettua opiskeluun mm. toimintaympäristön ja ammatin esittelyllä. Tämän jälkeen uraohjaus keskittyy ohjaamaan opiskelijaa kohti harjoittelua, opinnäytetyötä ja näiden kautta työelämään. Opintojen valmistumisvaiheessa uraohjaus näkyy opiskelijan ohjaamisella työelämään antamalla valmennusta mm. ansioluettelon tekemiseen sekä työnhakumenetelmiin. (Esteettätöihin.fi)

Ammattikorkeakoulujen urahjauksen ja opiskelijoiden tueksi toteutettiin vuosina 2018-2020 TUURA -tukea urapolulle -hanke, jonka tavoitteena oli edistää tukea tarvitsevien opiskelijoiden palveluita ammattikorkeakouluissa. Hankkeesta muodostui erilaisia oppimateriaaleja opiskelijan sekä ohjaajan käyttöön, joita oli mahdollista tilata käyttöön hankkeen kotisivuilta. Materiaalit ovat kuitenkin poistuneet käytöstä kesäkuussa 2023. Hankkeen loppujulkaisun artikkelikokoelman julkaisussa Uraohjauksen näkyvyys ammattikorkeakouluissa kerrotaan erilaisia urahjauksen näkyvimpiä tapoja ammattikorkeakouluissa. Artikkelissa tunnistetaan yksilöllistä tukea tarjoaviksi tahoiksi opinto-ohjaajan lisäksi esimerkiksi koulupsykologi tai erityisopettaja, jotka voivat tarjota ohjausta urahjauksentueksi eri elämän osa-alueilla esimerkiksi motivaatioon tai jaksamiseen liittyvien haasteiden kanssa. Ammattikorkeakoulussa jokainen voi tarvita ohjausta ja sitä on saatavilla erilaisissa muodoissa, mutta vastuu ohjauksen pyytamisestä on opiskelijalla itsellään, kun sitä tarvitsee. (Uraohjauksen näkyvyys ammattikorkeakouluissa, s. 17)

2.1.1 Urasuunnittelu- ja ohjaus Hämeen ammattikorkeakoulussa

Hämeen ammattikorkeakoulussa jokaisella koulutuslallalla on omat opinto-ohjaajat, jotka ovat opiskelijoiden tukena opintojen alusta loppuun. HAMKissa ohjaus on kokonaisuus, johon osallistuu koko opintoyhteisö. Ohjaus on laaja opiskelijaa yksilönä kehittävä ja tukeva kokonaisuus. (HAMK 2023)

Hämeen ammattikorkeakoulu kannustaa opiskelijaa urasuunnitteluun. Urasuunnittelu lähtee liikkeelle opiskelijan oman osaamisen tunnistamisesta sekä niiden esilletuomisesta. Uravalintojen tekeminen alkaa heti opintojen alkupuolella, kun opiskelija valitsee mieleisensä opintokokonaisuudet ja sitä myötä harjoittelupaikat. Hämeen ammattikorkeakoulussa urasuunnittelun voi muuttaa uraprojektiksi, jonka voi vielä halutessaan muuttaa opinnoiksi. Projekti alkaa opiskelijan oman vision havaitsemisesta. Uraprojektia varten pitää luoda projektisuunnitelma, jonka tulisi vastata kysymykseen; miten asiat tehdään tai miten ne saadaan mahdollistumaan. Projektisuunnitelman muuttaminen opinnoiksi on sovittavissa ohjaajan kanssa, opinto liitetään yleensä valinnaisiin opintoihin kehittyvän osaajan alle ja siitä voi saada 2–3 opintopistettä. (HAMK.fi)

Uraohjaus Hämeen ammattikorkeakoulussa alkaa jo opintoihin hakuvaiheessa ja jatkuu aina valistumiseen ja siitä työelämään asti. Ohjaus koulutukseen hakuvaiheessa näkyy markkinointina ja tiedottamisena, jonka avulla pyritään herättämään kiinnostus opinnoista HAMKissa. Hakeutumisvaiheessa ohjausta tekee hakijapalvelut ja tämän rinnalla myös muun muassa opinto-ohjaajat sekä opiskelijapalvelut. Opintojen aikana orientoidutaan opintoihin, jonka tarkoituksena on esitellä opiskelijalle millaista opiskelu HAMKissa on. Ohjaus jatkuu vielä valmistumisen jälkeenkin, jolloin se näkyy mm. valmistuneiden urakehityksen kartoittamisena erilaisien kyselytutkimusten avulla. Kaiken kaikkiaan HAMKissa tuetaan opiskelijan ammatillista kehittymistä, joka alkaa heti opintojen alussa ohjaustoiminnalla ja kannustamalla opiskelijaa tekemään osaamisestaan näkyvää esimerkiksi digitaalisen portfolion avulla tai erilaisten verkostoitumiseen tarkoitettujen kanavien kautta, joita ovat esimerkiksi HAMK Talents tai LinkedIn. (Hamk.fi/ohjaussuunnitelma)

3 Työelämäyhteistyö

Työelämäyhteistyöllä tarkoitetaan oppilaitoksen ja työelämän kaksisuuntaista yhteistyötä, jossa oppilaitos toimii ikään kuin työelämän kehittäjänä, kun taas työelämä kehittää oppilaitoksen toimintaa. Työelämäyhteistyöt työelämän ja oppilaitosten välillä ovat tärkeässä asemassa, kun nykyaikana yhä enemmän ammatillisesta oppimisesta tapahtuu suoraan työpaikoilla. (Löf 2019)

HAMK Unlimited ammattikorkeakoulujen työelämäyhteistyön kehittäminen työelämän näkökulmasta -artikkelissa kuvataan aineistoa, joka on kerätty osana OPEKE-ammattillisen opettajakoulutuksen uudistaminen hanketta. Artikkelissa käsitellään yritysten ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä koulutustarjonnan kehittämistä työelämän näkökulmasta. (HAMK Unlimited 2019) Koulutuksen ja työelämän työelämäyhteistyö voidaan jakaa neljään pääluokkaan, joita ovat:

- Koulutuksen kehittäminen ja ennakointi
- Yhteistyö opetuksen suunnittelussa ja arvioinnissa
- Yhteistyö opettajien ja työelämän edustajien osaamisen kehittämisessä
- Projektit, hakkeet ja kansainvälinen yhteistyö.

Näitä pääluokkia voidaan soveltaa myös korkeakoulutuksessa. (Raudasoja, 2018 s. 68).

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti vuosina 2018–2020 toteutetun Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa -hankkeen, jonka tavoitteena olivat mm. uudistaa korkeakoulutusta niin, että työelämäpedagogiikka sekä työelämäyhteistyö ovat luonnollinen osa korkeakoulutusta, vahvistaa opiskelijoiden työelämävalmiuksia sekä nopeuttaa siirtymistä työelämään (Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa 2020. s. 12). Hankkeeseen osallistui 10 yliopistoa sekä 6 ammattikorkeakoulua. Hanke jaettiin viiteen erilaiseen työpakettiin, jotka keskittyvät eri tavoin opiskelijoiden työelämävalmiuksien vahvistamiseen. (Aalto.fi) Kuten Työpeda -hankkeen julkaisussakin mainitaan, ei työelämäyhteistyöt ole korkeakoulutuksessa uusi asia, koulutusala riippuen harjoittelut ja opinnäytetyöt ovat olleet pitkään tunnistettava työelämäyhteistyön muoto (Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa 2020. s. 15.).

3.1 Työelämäyhteydet

Satakunnan ammattikorkeakoulun tekemän selvityksen mukaan (2020) työelämäyhteyksissä on kyse konkreettisesta tekemisestä opiskelijoiden ja työelämäneustajien kanssa.

Työelämäyhteys vaatii konkreettista tekemistä hyödyntäen työelämäyhteyksiä.

Konkreettinen esimerkki työelämäyhteydestä on esimerkiksi yrityksen tai organisaation antama toimeksianto opiskelijoiden ratkaistavaksi tai erilaiset yritysvierailut.

Työelämäyhteydeksi ei esimerkiksi lasketa oppimistehtäviä, joissa tarkastellaan yrityksen vuosikertomuksia tai muutoin tutkitaan ja otetaan selvää yrityksistä. (Työelämäyhteistyöstä työelämäyhteyksiin ammattikorkeakoulun opinnoissa, S.20)

Vuonna 2020 julkaistussa Kehittämishankkeet korkeakoulutuksen työelämärelevanssin edistäjänä -tutkimuksessa tarkasteltiin korkeakoulutuksen ja työelämän välisiä kehittämishankkeita, jotka ovat joko päättyneet tai parhaillaan käynnissä. Tutkimuksessa todettiin, että hankkeiden ja niihin osallistuneiden määrä kertoo korkeakoulujen tunnistetusta tarpeesta luoda ja kehittää koulutuksia työelämälähtöisempään suuntaan. (Kehittämishankkeet korkeakoulutuksen työelämärelevanssin edistäjänä, s. 18).

Työelämäyhteydet voivat näkyä myös esimerkiksi opintojen aikana tehtyjen töiden kautta. Eurostudent VII -opiskelijatutkimuksen mukaan ammattikorkeakouluopiskelijat käyvät yleisimmin työssä opintojen aikana kuin yliopisto-opiskelijat. Yli puolet opiskelijoista kokee,

että heillä ei riitä varat elämiseen ilman opiskelujen ohella tehtyjä töitä. 60-70 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista kokee opiskelujen aikasen työn vastaavan opiskeluaansa. (Eurostudent, kuvio 3.4)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (XAMK) valmistui vuonna 2019 kohti tulevaisuuden osaamisia tutkimus, joka koostuu useammasta artikkelista, jotka käsittelevät koulutuksen ja työelämän välisiä teemoja. Jääskeläinen kirjoittaa artikkelissaan ”Työelämäjakso Suur-savon Osuuspankissa sai aikaan ennakkoluulottomia yhteistyöavauksia opiskelijoille ja opettajalle uutta näkemystä modernista finanssialasta” opettajan työelämävaihtojaksosta, jonka aikana syntyi monenlaisia ajatuksia. Artikkelissa kerrotaan erityisesti perinteisesti liiketalouden koulutukseen sisällytetystä työelämäyhteistyöstä. Artikkelissa kuvataan myös opettajan työelämävaihdosta saamaansa uutta arvokasta näkökulmaa ohjaamistyön tueksi. Artikkelissa korostetaan erityisesti verkostoja ja niiden tuomaa monipuolisuutta. (Jääskeläinen, P. s. 47)

3.1.1 Työelämävalmiudet

Koulutuksen aikana opiskelijoiden työelämävalmiudet kasvavat erilaisten työelämäyhteyksien kautta ja koska jatkuvasti muuttuvassa yhteiskunnassa tarvitaan kykyä mukautua muuttuviin työtehtäviin, tarvitaan myös työelämävalmiuksien ylläpitämistä. Sitran vuonna 2017 valmistuneessa selvityksessä esitellään kuusi tapaa lisätä korkeakouluopiskelijoiden työelämävalmiuksia. Näitä tapoja ovat mm. eMentorointi, jossa kokeiltiin erilaisia digitaalisia välineitä mentoroinnin tukena. Mentorointia testattiin pareina sekä ryhmissä ja mentoreina toimivat mm. alumnit sekä ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijat, joilla oli mahdollisuus saada opintopisteitä mentoroinnista. Mentoroinnin avulla opiskelijan on tarkoitus oppia tunnistamaan, millaisia taitoja hän tarvitsee tulevaisuuden työtehtävissä sekä oppia rakentamaan omia verkostojaan. (Sitra, 2017, s. 10-11) Toinen selvityksessä esitelty keino on nimeltään CoCoaching, jonka tarkoituksena on löytää opinnoistaan valmistuvalle nuorelle työelämä valmentaja. Valmennuksen aikana nuori oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja miten niitä voidaan hyödyntää työnhaussa. Valmennuksen aikana nuoren työnhakutaidot kehittyvät ja rohkeus työnantajia kohtaan kasvaa. (Sitra, 2017, s. 17)

Korkeakoulututkinnon on aina ajateltu takaavan hyvät työllisyysmahdollisuudet, mutta sekin on muuttunut, tämäkin on yksi syy siihen miksi työelämävalmiudet ovat tärkeä tunnistaa koulutuksen aikana ja tarjota näitä taitoja vahvistavaa ohjausta. (Sitra, 2017, s. 4)

Työelämävalmiuksia on hyvä pohtia, vaikka ei olisikaan korkeakouluopiskelija, sillä työelämävalmiudet koskevat jokaista työelämään jollain tavalla kuuluvaa yksilöä. Tästä kirjoittaa Laurea ammattikorkeakoulun rehtori Jouni Koski rehtorin blogissaan vuonna 2021. Kirjoituksessa nousee esiin itsensä johtaminen, jossa jokainen voi kehittyä eikä kukaan varmasti tule siinä koskaan valmiiksi. Muita tärkeitä työelämävalmiuksia, joita Koski mainitsee kirjoituksessaan, on kriittinen ajattelu sekä ongelmaratkaisuosaaminen ja viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen. (Koski, 2021)

3.1.2 Esimerkkejä työelämäyhteyksistä

Opinnäytetyö on yleensä opintojen loppuvaiheessa tehtävä 15 opintopisteen laajuinen työelämälähtöinen tukimusprojekti. Opinnäytetyön tarkoituksena on näyttää opiskelijan opintojen aikana kerryttämää osaamista käytännössä. (Ammattikorkeakouluun.fi)

Opinnäytetyö on näyte opiskelijan osaamisesta asiantuntijatehtävissä. Opinnäytetyön tehtyään opiskelijan tulisi osata hankkia tietoa ja osata arvioida sitä kriittisesti. (HAMK opiskelijan ohje opinnäytetyö)

Monen nuoren ensikosketus työelämään tapahtuu kesätöiden kautta. Ensimmäiset kesätyöt auttavat hahmottamaan sitä millaista työtä haluaa tehdä tulevaisuudessa. Verkostot alkavat huomaamatta kasvamaan jo ensimmäisen kesätyön aikana jos ei jo ennen sitä. Moni saattaa mennä ensimmäiseen kesätyöhönsä esimerkiksi vanhempien tai sukulaisten työpaikoille ja yrityksiin. Myöhemmässä vaiheessa kesätyön hakuun sekä valintaa vaikuttavat todennäköisesti opiskeltava ala tai ala, jota halutaan opiskella tulevaisuudessa (Nuorten NYT/kesätyö)

Kehittämishankkeet korkeakoulutuksen työelämärelevanssin edistäjänä -tutkimuksessa, joka oli osa opetus- ja kulttuuriministeriön työpeda- hanketta tarkasteltiin vuosina 2008–2018 toteutettuja korkeakoulutuksen ja työelämän välisiä hankkeita. Artikkelissa todetaan, että harjoittelu tai muut erilaiset työelämäjaksot voidaan mieltää yleisimmäksi

työelämäyhteydeksi opintojen aikana. (Brauer, S., Pajarre, E., Nikander, L., Häkkinen, R. & Kettunen, J. 2020) Vuonna 2012 on tunnistettu työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa. Näitä malleja on kolme: spesialistimalli, integratiivinen malli ja verkostoituneen kulttuurin malli. Verkostoituneen kulttuurin mallissa työelämälähtöisyys on koulutuksen arvolähtökohta, joka tarkoittaa sitä, että koulutus järjestetään pääasiassa yhteistyössä monialaisissa työelämähankkeissa. Malleissa on kuitenkin haasteensa, esimerkiksi spesialisti -ja integratiivisen mallin ongelmia ovat, että taidot jäävät muusta irralliseksi. (Nykänen, S & Tynjälä, P. s. 22)

3.1.3 Esimerkkejä työelämäyhteyksistä Hämeen ammattikorkeakoulussa

Hämeen ammattikorkeakoulu on yritteliäs korkeakoulu, joka perustuu Unifin ohjeistukseen yrittäjyyden kehittämisestä. Yritteliään korkeakoulun tarkoituksena on, että opiskelija pääsee kehittämään omia liikeideoita, kasvattamaan liiketoimintaosaamista sekä ratkomaan liiketoimintahaasteita. Kaiken tämän toiminnan tavoitteena on opiskelijoiden omistajuus omasta oppimisesta. Hämeen ammattikorkeakoulussa koulutusala riippuen opinnoissa on mahdollista valita yrittäjyyteen johdattelevia ja valmentavia kursseja. Näistä esimerkkejä ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla pakollisiin opintoihin kuuluva ”yrittäjyys sosiaalialalla” -opintopaketti sekä liiketalouden koulutuksen valinnaisiin opintoihin kuuluva Startup business school -opintopaketti. Yrittelijään korkeakoulun arvomaailmaan kuuluu halukkuus oppia uutta sekä uteliaisuus, yritteliäessä korkeakoulussa opiskelijoiden lisäksi myös henkilökunta haluaa oppia uutta. (Hamk.fi)

Erilaisten valinnaisten opintopakettien lisäksi HAMKissa on myös lukuisia erilaisia opiskelija- ja asiantuntijaprojekteja joihin yritykset voivat ilmoittautua mukaan. Esimerkkinä liiketalouden opintoihin kuuluva Diili-kehittämiskokeilu, jossa työelämän edustaja tuo opiskelijoille ratkaistavaksi liiketoiminnassaan huomanneen haasteen tai kehittämiskohteen.

Opiskelijatiimeillä on kaksi viikkoa aikaa ratkaista, kehittää ja toteuttaa kehittämisehdotus toimeksiantajalle. (Hamk.fi/Diili-kehittämiskokeilu) Toinen esimerkki yritteliästä opintopakettista on Amazing Business Train, jonka ideana on junamatka Hämeenlinnasta Ouluun ja takaisin, jonka aikana opiskelijatiimit rakentavat liiketoimintaideasta valmiin mallin hyödyntäen erilaisia liiketoimintamuotoilun työkaluja. Aiemmin mainittujen lisäksi

työelämäyhteyksiä voidaan tunnistaa myös eri opintoalojen opetussuunnitelmissa moduuleihin liitettyjen projektien kautta.

3.2 Harjoittelu

Ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmassa määritellään, että jokaiseen tutkintoon kuuluu määritellyn verran harjoittelua, riippuen opiskelualasta. Harjoittelussa opiskelijan on tarkoitus hyödyntää opinnoissa kerättyä teoriapohjaa käytännössä. Harjoittelun voi suorittaa yhdessä tai useammassa osassa, riippuen opiskelualasta. Harjoittelussa kaikille aloille yhteistä on, että sen voi suorittaa kotimaassa tai ulkomailla. (Ammattikorkeakouluun.fi)

Harjoittelujaksojen onnistumista varten on opiskelijan sekä ohjaajan oppilaitoksesta- ja harjoittelupaikalta hyvä keskustella tavoitteista, joita harjoittelulla halutaan saavuttaa sekä millaisia asioita opiskelija haluaa erityisesti oppia ja kehittää itsessään.

(Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa 2020, s. 19-20).

Ammattikorkeakoulun harjoittelujakso on tärkeä opiskelijalle sekä oppilaitokselle.

Opiskelijan kokemukset harjoittelujaksosta auttavat koulutusta kehittämään.

Harjoittelujakso on opintojen vaihe, jossa opiskelija pääsee näyttämään osaamistaan käytännössä sekä saa syventävää tietoa jo oppimistaan asioista. Harjoittelulla voi olla suuri merkitys opiskelijalle tulevaisuuden työllistymisen kannalta, sillä monelle opiskelijalle tarjotaan esimerkiksi kesätöitä harjoittelupaikastaan. (Haikola, 2009, s.18)

3.2.1 Tiitus - työnhakusovellus

Tiitus on työnhakusovellus, johon yritys voi rekisteröityä työnantajana. Jolloin yrityksellä on pääsy selaamaan työnhakijaksi rekisteröityneiden opiskelijoiden profiileja ja ottaa yhteyttä potentiaalsiin hakijoihin. Tiitukseen on keskitetty kaikki opiskelijoiden työ- ja harjoittelupaikkojen ilmoitukset. Opiskelijat tekevät rekisteröityessään oman profiilin, jossa kertovat esimerkiksi opinnoistaan, osaamisestaan ja työkokemuksestaan, näin työnantajat näkevät millaista osaamista hakijoilta löytyy ja voivat siten valita rekrytointiprosessiin lupaavia hakijoita. Tiitus on nyt myös opiskelijoiden oma työelämämedia, johon kerätään vinkejä ja kokemuksia, joista opiskelija voi saada inspiraatiota omalle uralleen.

Tiitus toteutti kevään 2018 aikana Oppilaitos ja työelämä -tutkimuksen johon vastasi opiskelijoita, yritysten edustajia sekä oppilaitosten edustajia. Suurin osa opiskelijavastaajista haluavat työelämäkokemusta opintojensa aikana (94%). 78% opiskelijavastaajista kokee työpaikan löytämisen vaikeaksi. Tutkimuksesta selviää, että opiskelijavastaajien mielestä opiskelijoille tarjottavat työ- ja harjoittelupaikat ovat hajaantuneet liian moneen kanavaan (67%). (Tiitus.fi, 2018)

Tutkimuksesta käy ilmi, että yritysten edustajat olisivat avoimia oppilaitosyhteistyöhön. Osa vastaajista kuitenkin toivoo oppilaitoksen olevan aktiivisempi puoli yhteistyössä. Työelämän edustajista 60% olivat sitä mieltä, että oppilaitosten tulisi tarjota opiskelijoille enemmän erilaisia väyliä työelämään ja sitä kautta yhteistyön lisäämiseen. (Tiitus.fi, 2018)

3.2.2 Harjoittelu Hämeen ammattikorkeakoulussa

Hämeen ammattikorkeakoulussa on linjattu yhteiset toimintaohjeet jokaisen alan harjoitteluun pois lukien terveysalan, vaikka harjoittelun kesto, sisältö ja laajuus ovat ala kohtaisia. Yhteinen toimintaohje on tullut voimaan tammikuussa 2020. Toimintaohjeessa määritellään muun muassa millaisia asioita opiskelijan tulee ottaa huomioon harjoitteluun mennessä, sen aikana ja sen jälkeen. Toimintaohjeessa on myös tuotu esille laissa kirjattuja asioita, joita ovat esimerkiksi työsuhteen aikaiset vakuutukset, tekijänoikeudet sekä työajat. (HAMK.fi/toimintaohje)

Hämeen ammattikorkeakoulussa kaikki harjoittelu- ja opinnäytetyöaiheet ovat tarjolla Tiitus palvelussa. Tämän lisäksi opettajat jakavat aktiivisesti oman alansa opiskelijoille tietoa harjoittelupaikoista sekä opinnäytetyöaiheista esimerkiksi yammerissa. Muita yleisiä työnhakukanavia opiskelijoille ovat omat verkostot sekä erilaiset työnhaunalustat kuten duunitori. Harjoittelun voi suorittaa palkallisena esimerkiksi kesätöiden aikana tai työpaikalla koulun ohella. Tällaisessa tilanteessa, jossa palkattomasta harjoittelusta tehdään sopimus työpaikalla, tehdään opiskelijan ja harjoittelupaikan välille sopimus jossa käsitellään harjoittelun ajalle sovitusta tavoitteista. Tehdyn sopimuksen allekirjoittaa opiskelija, harjoittelupaikan edustaja sekä opiskelijan ohjaaja oppilaitoksesta.

Kanta-Hämeen alueella järjestetään myös mm. opinto- ja rekrytointitapahtuma TEKIJÄ, joka toimii kohtaamispaikkana opiskelijoiden, oppilaitosten sekä työnantajien välillä. Tapahtuma järjestetään Forssassa sekä Hämeenlinnassa ja se on osallistujille sekä näytteilleasettajille ilmainen. (Tekijätapahtuma.fi) Tämän lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulussa järjestetään alakohtaisia pienempiä rekrytapahtumia joista esimerkkinä tietojenkäsittely tradenomien BitJobs. BitJobs on tietojenkäsittelyn toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille suunnattu rekrytointitapahtuma, jossa yritykset ja opiskelijat pääsevät verkostoitumaan. Yritykset tuovat toimintaansa esille tapahtumassa ja opiskelijoilla on mahdollisuus löytää itselleen harjoittelupaikka, opinnäytetyöaihe tai jopa vakituinen työpaikka. (Hamk.fi/bitjobs)

HAMKissa järjestetään myös alakohtaisia urapäiviä, joissa alueella toimivat alan yritykset esittelevät toimintaansa ja opiskelijoilla on mahdollisuus verkostoitua alansa yritysten kanssa. Urapäiviä on järjestetty esimerkiksi Lepaan kampuksella puutarha- ja viheralan opiskelijoille sekä erityisesti elintarvikealalla työskentelystä kiinnostuneille bio- ja elintarviketekniikan opiskelijoilla Desing-factoryn tiloissa. (Hamk.fi/tapahtumat)

Hämeen ammattikorkeakoulussa harjoittelun laajuus vaihtelee opiskelualoittain 30-85 opintopisteen välillä ja sen voi suorittaa kotimaassa, omissa yrityksissä tai ulkomailla. Opiskelualasta riippuen harjoittelut on jaettu opintosuunnitelmassa tasaisesti koko opintojen ajalle usein siten, että harjoittelujakso kestää kahdesta kuukaudesta puoleen vuoteen. Tämän lisäksi ohjeistuksesta löytyy ohjeet siihen, mihin vaiheeseen opintoja harjoittelua suositellaan. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteillä harjoittelut on jaettu niin, että jokainen harjoittelu koskee jotain tiettyä opintojen osa-aluetta, esimerkiksi mielenterveys- ja päihdehoitotyö, jota suositellaan opinto-oppaassa suoritettavaksi kolmannen opiskeluvuoden aikana. Harjoittelun voi myös hyväksilukea AHOT-menettelyllä, jo ennen opintoja kerätystä osaamisesta tai esimerkiksi koulun ohella tehdystä palkkatyöstä. (Hamk.fi/opetussuunnitelmat)

4 Tutkimusmenetelmän valinta

Opinnäytetyö toteutettiin tutkimuspainotteisena opinnäytetyönä, sillä tutkimuspainotteisen opinnäytetyön peruspiirteisiin kuuluu työelämälähtöinen ongelma, johon halutaan saada vastaus (Hamk.fi). Kun oli selvää, että opinnäytetyö tullaan tekemään tutkimuspainotteisena,

oli aika valita aiheeseen sopiva menetelmä. Menetelmää pohdittiin määrällisen ja laadullisen välillä, josta päädyttiin laadulliseen tutkimusmenetelmään. Määrällisen tutkimusmenetelmän valinta ei olisi tämän opinnäytetyön aikataulun vuoksi antanut tarvittavaa tukea työlle. Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus on menetelmä, jossa keskitytään tutkimaan ja ymmärtämään tutkittavan asian laatua, ominaisuuksia sekä merkityksiä. Tässä tapauksessa laadullista tutkimusta käytetään ymmärtämään opiskelijoiden tietoisuutta ja kokemuksia uraohjauksesta ja työelämäyhteistyöstä. (Jyu.fi)

Haastattelun eduksi tässä opinnäytetyössä voidaan pitää haastattelun joustavuutta. Tämän avulla voidaan saada syvällisempiä vastauksia haastateltavilta, kun teemoista voidaan keskustella halutussa järjestyksessä, sekä kysymyksiä ja niiden aiheyhteyksiä voidaan tarkentaa tarvittaessa enemmänkin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018 s. 85) Laadullinen tutkimus valikoitui tämän opinnäytetyöhön toteutustavaksi, koska halutaan ymmärtää ja saada opiskelijoiden näkemyksiä sekä kokemuksia uraohjauksesta ja työelämäyhteyksistä.

5 Aineistonkeruumenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusaineistona käytetään verkosta sekä kirjoista hankitun teoriapohjan lisäksi haastatteluja ja niistä saatuja vastauksia. Aineisto kerättiin haastattelemalla viittä Hämeen ammattikorkeakoulussa opiskelevaa eri alan opiskelijaa, jotka ovat kaikki eri vaiheissa opintojaan sekä opiskelevat vaihtelevasti eri kampuksilla.

Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluna, johon kysymykset ovat suunniteltu opinnäytetyölle oleellisten teemojen pohjalta, jotka ovat uraohjaus, harjoittelu sekä työelämäyhteydet. Haastatteluita varten luotiin teemojen mukainen kysymysrunko, joka käytiin läpi jokaisen haastateltavan kohdalla. Haastattelut etenivät kysymysrungon mukaisesti niin, että haastateltavat vastasi kysymyksiin omin sanoin. Haastateltavien vastauksien myötä keskustelua temasta saatettiin jatkaa jatkokysymysten avulla. Näin ollen haastattelut eivät olleet kaikki samanlaisia. Haastatteluissa sivutaan myös haastateltavien tietämystä erilaisista työnhakuun liittyvistä kanavista ja rekrytointitapahtumista. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jonka tarkoituksena on

nostaa aineistosta esiin sen pääkohdat riippumatta siitä, miten ne vaikuttavat aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin tai mitä ne sisältävät (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 122–126).

6 Haastattelut

Haastattelut toteutettiin Microsoft Teamsin välityksellä ja ne tallennettiin jälkitarkastelua varten. Materiaalit haastatteluista tallennettiin haastattelijan henkilökohtaiselle verkkoasemalle. Haastatteluihin varattiin aikaa noin 30 minuuttia, mutta haastatteluiden kestot vaihtelivat 10 minuutista 20 minuuttiin. Haastatteluissa edettiin teema kerrallaan valmiiksi laaditun kysymysrunгон avulla. Haastatteluvuorossa olevan vastausten perusteella haastattelut etenivät omalla painollaan teemojen ympärillä. Haastatteluihin osallistui viisi Hämeen ammattikorkeakoulun erialan opiskelijaa. Vastaajat esittelään satunnaisessa järjestyksessä ja heitä käsitellään jatkossa nimillä A, B, C, D, ja E. Vastaaja A on kolmannen opintovuoden alussa oleva tradenomiopiskelija, jonka koti kampuksenaan toimii Hämeenlinnan korkeakoulukeskus. Vastaaja B on sosionomiopiskelija, joka on myös kolmannen opintovuotensa alussa, kampuksenaan myös korkeakoulukeskus. Vastaaja C on kolmannen vuoden kestävän kehityksen opiskelija Forssan kampukselta. Vastaajalla D on menossa kolmas opintovuosi puutarhatalouden opinnoissa Lepaan kampuksella. Vastaaja E on aloittamaisillaan toisen vuoden opintoja rakennus- ja yhdyskuntatekniikan insinööriksi Hämeenlinnan korkeakoulukeskuksessa. Haastattelut toteutettiin heinä-elokuun 2023 aikana.

Haastatteluissa keskusteltiin haastateltavien kokemuksista sekä mielikuvista liittyen oman koulutuksensa työelämäyhteyksiin, uraohjaukseen ja harjoitteluun.

6.1 Tulokset

Haastattelujen alussa kysyttiin jokaiselta haastateltavalta mielipiteitä ja tunteita omasta koulutusalaan. Vastauksissa ei herännyt negatiivisia tunteita koulutuksesta, vaan opiskelijat kokevat olevansa omalla alalla.

Haastateltavien vastauksissa eri teemoihin liittyen löytyi paljon samankaltaisuuksia mm. uraohjauksen tunnistamiseen käsitteenä sekä havainnoiteina saamastaan uraohjauksesta. Haastatteluissa voidaan huomata, että haastateltavat tunnistavat uraohjauksen omalla koulutusallallaan ja tietävät mistä, sitä voi hakea. Haastateltavat kertovat tunnistavansa ensi

kosketuksensa uraohjaukseen olleen peruskoulun viimeisillä luokilla opinto-ohjaajien toimesta. Haastateltavista A sekä B ovat valinneet opintonsa osittain sijainnin perusteella. Vastaaja C:n opiskeluvaihtoehtona vaikutti se, että kyseinen koulutus on ainoa ammattikorkeakoulutasoinen koulutus alalle Suomessa. Nykyisten opintojen aikana uraohjausta on tunnistettu esimerkiksi oppilaan ohjauksessa kerrotuissa alan suuntausvaihtoehtoisissa. Vastaaja D kokee, että uraohjaus opintoalallaan oli näkyvintä parin ensimmäisen opintovuoden aikana, jonka jälkeen ohjaus vähenee ja sitä täytyy osata pyytää itse. Vastaaja A:n päätökseen opiskelupaikasta ja alasta vaikutti sijainnin lisäksi omat mielenkiinnon kohteet ja tutkinto, joka mahdollistaa paljon.

Työelämäyhteydet koetaan opinnoissa monipuolisena, opintojen ja työelämän yhdistämisenä mm. erilaisten projektien kautta. Haastatteluissa ilmeni, että opiskelijat tunnistavat omalla alallaan tapahtuvan jatkuvan työelämäyhteistyön erilaisten projektien kautta, joita suoritetaan lähes jokaisessa moduulissa. Vastaaja e:n mielestä rakennustekniikan alalla harjoittelupaikkojen löytäminen voi olla vaikeaa, jos hakijalla ei ole ennestään verkostoja. Haastateltavista A, C ja E kertoivat kasvattaneen omia verkostojaan aktiivisina opiskelijajärjestöjen kautta. Vastaaja B kokee, että opintoihin liitettyjen työelämälähtöiset projektit ja yhteistyöt madaltavat kynnystä ottaa yhteyttä yrityksiin esimerkiksi harjoittelupaikkojen suhteen.

Harjoittelupaikkoja on saatu omien suhteiden sekä erilaisten työnhakukanavien kautta. Haastateltavista A, B, C ja D ovat kaikki suorittaneet tai parhaillaan suorittamassa opintoihinsa kuuluvaa harjoittelua. Haastateltavat ovat löytäneet harjoittelupaikkansa omien verkostojensa kautta. Haastateltavista B on suorittanut yhden tutkintoonsa kuuluvan harjoittelun Kanta-Hämeen alueella. Vastaaja B kertoo alallaan harjoittelun jakautuvan niin että jokaisen opintovuoden aikana suoritetaan jonkin verran harjoittelua. Harjoittelu jakautuu siten että ensimmäisenä vuonna on vain kolmen viikon harjoittelu, toisena vuonna kymmenen viikkoa ja kolmannelle vuodelle kolme sekä kymmenen viikkoa. Vastaaja D kertoo, että koulutusalan harjoittelut jakautuvat kahteen osaan; perusharjoitteluun ja asiantuntijaharjoitteluun, jotka voi suorittaa ensimmäisen tai toisen vuoden kesällä. Vastaaja E kertoo, että opiskelualallaan on yhteensä 30 opintopistettä harjoittelua, jotka ajoittuvat koulun kesätauoille. Vastaaja E ei ole vielä etsinyt itselleen harjoittelupaikkaa mutta omien verkostojen kautta varma harjoittelupaikka löytyy seuraavalle kesälle.

Vastaaja a on tietoinen Kanta-Hämeen alueella toimivista tahoista, joilta saa tarvittaessa apua työnhakuun tai verkostoitumiseen, hän ei ole kuitenkaan hyödyntänyt tällaisia palveluita. TEKIJÄ-tapahtuma on nimellisesti tuttu haastateltaville, ja haastateltavat kokevat, että tapahtuma on ideana hyvä ja hyödyllinen mutta he eivät itse ole kokeneet hyötyä tapahtumasta. Syitä tähän on esimerkiksi se, että tapahtumassa ei ole ollut oman alan tai itseään kiinnostavia yrityksiä esillä. Haastateltavista B, D ja E kertovat, että heidän opiskelualoillaan järjestetään pienempiä alakohtaisia urapäiviä, joihin alan yritykset tulevat esittelemään toimintaansa ja verkostoitumaan alan opiskelijoiden kanssa. Vastaajista B, D ja E ovat osallistuneet kyseisiin oman alansa vastaaviin urapäiviin, joissa alan yritykset ovat olleet esillä. Vastaaja E kertoi rakennusalalle suunnatun raksa-rekrypäivien olleen mielenkiintoinen ja hyvä erityisesti niille, joilla ei ole lainkaan aiempia verkostoja.

7 Johtopäätökset

Haastatteluiden vastauksista voidaan päätellä, että opiskelijat tunnistavat omat tarpeensa ohjaukseen ja hakeutuvat sen piiriin tarvittaessa. Harjoittelusta kysyttäessä haastatteluissa ilmeni, että opiskelijan oma aktiivisuus alan yrityksiä kohtaan on suuressa osassa harjoittelupaikkojen saamisessa. Haastatteluissa huomataan myös, että oppilaitoksen järjestämällä urapäivillä on merkitystä opiskelijoiden harjoitteluille, myös oppilaitoksen viralliset kanavat kuten Yammer koetaan hyödylliseksi. Vastauksista voidaan päätellä, että opiskelijat ovat aktiivisempia kohtaamaan oman alan työelämänedustajia pienemmissä alakohtaisissa urapäivissä. Vastausten perusteella urapäivät ovat hyvä keino tuoda opiskelijoita ja alueen työelämänedustajia lähemmäs toisiaan. Haastatteluun osallistuneet opiskelijat kertoivat olleensa pääosin tyytyväisiä oppilaitokselta saatavaan ohjaukseen, kuitenkin haastatteluissa mainittiin myös, että opintojen pitkittyessä tippuu helposti pois ohjauksen piiristä ja silloin ohjauksen saaminen on opiskelijasta kiinni. Laajempaa otantaa tästä voidaan saada tekemällä laajempi kyselytutkimus Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotta oppilaitos voisi kiinnittää huomiota paremmin yksilöllisiin ohjauksen tarpeisiin.

Jatkoehdotuksena toimeksiantajalle ehdotetaan samoista aiheista koostuvaa määrällistä tutkimusta kyselytutkimuksena, jotta aiheesta voidaan saada laajempaa tietoa. Kyselystä saatujen vastausten perusteella pystytään tunnistamaan Kanta-Hämeen alueen

korkeakoulutuksen ja työelämän välisiä mahdollisia ongelmakohtia ja sitä kautta puuttumaan niihin. Ongelmakohtien lisäksi kyselyn avulla saadaan tietoon millaisissa asioissa opiskelijoiden ja työelämän edustajien välinen vuorovaikutus on jo hyvällä mallilla. Lopputulemana Hämeen ammattikorkeakoulun ja Kanta-Hämeen alueen yritysten työelämäyhteydet paranevat entisestään ja opiskelijat tunnistavat aktiivisemmin oman alan yrityksiä ja toimijoita. Tämän avulla opiskelijat pääsevät paremmin verkostoitumaan alueen toimijoiden kanssa, joka kasvattaa työelämäyhteyksiä.

Lähteet

Hamechamber.fi (haettu 7/2023). <https://hamechamber.fi/kauppakamari>

Löf, S. (2019). *Työelämäyhteistyö on kahden suuntaista yhteistyötä*. [Työelämäyhteistyö on kahdensuuntaista yhteistyötä - Haaga-Helia eSignals](#)

Raudasoja, A. (2018). *Ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyössä tapahtuu*. [Raudasoja.pdf \(theseus.fi\)](#)

Sironen, J. & Raudasoja, A. (2019). Ammattikorkeakoulujen työelämäyhteistyön kehittäminen työelämän näkökulmasta. *HAMK Unlimited Journal* 10.12.2019. <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/ammattikorkeakoulujen-tyoelamayhteistyon-kehittaminen/#.ZC64I3ZBzIU>

<https://www.iyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2020/11/uravalinta-on-nuorelle-iso-haaste>

Oph.fi. (haettu 8/2023). *Oppilaanohjaus perusopetuksessa*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa>

Helander, J. (haettu 6/2023). <https://www.hamk.fi/tutkimus/uraohjaus/>

Jamk. (2019). *Urataidoilla eteenpäin -uraohjaus ohjaamossa*. <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2019/03/07/urataidoilla-eteenpain-uraohjaus-ohjaamossa/>

HAMK.fi (2020). *URAA! Toimintakatsaus*. https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2018/08/URAA_toimintakatsaus_2018-2020.pdf

Kuva 1 (2019). *Uraohjauksen BASIC-malli*. <https://verkkolehdet.jamk.fi/elo/2019/03/07/urataidoilla-eteenpain-uraohjaus-ohjaamossa/>

HAMK.fi (2020). *URAA! Uraohjausosaamisen kehittäminen Ohjaamoissa*. <https://www.hamk.fi/projektit/uraa/>

Valtioneuvosto.fi (xxxx). *Elinikäisen ohjauksen strategia 2020-2023 ELO -foorumi.*

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162576/VN_2020_34.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työpeda.fi. (2020). *Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa.*

<https://www.tyopeda.fi/julkaisut/tyoelamapedagogiikka-korkeakoulutuksessa.pdf>

Aalto.fi. (14.12.2020). *Työelämän ja koulutuksen yhteys vahvistui kolmevuotisessa*

hankkeessa. <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/tyoelaman-ja-koulutuksen-yhteys-vahvistui-kolmivuotisessa-hankkeessa>

Tiitus.fi. (2018). *Oppilaitos ja työelämä tutkimus.* [https://www.tiitus.fi/tyoelamayhteydet-](https://www.tiitus.fi/tyoelamayhteydet-ovat-opiskelijoille-tarkeita/)

[ovat-opiskelijoille-tarkeita/](https://www.tiitus.fi/tyoelamayhteydet-ovat-opiskelijoille-tarkeita/)

Eurostudent VII -Opiskelijatutkimus. (2019).

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162449/OKM_2020_25.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Jääskeläinen, P. (2019). *Työelämäjakso Suur-savon Osuuspankissa sai aikaan*

ennakkoluulottomia yhteistyöavauksia opiskelijoille ja opettajajalle uutta näkemystä modernista finanssialasta.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/266804/URNISBN978-952-344-215-3.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Nykänen, S & Tynjälä, P. (2012). *Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa.*

<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/93966/52644>

Forma, Eeva-Leena,. (2020.) *Työelämäyhteistyöstä työelämäyhteyksiin ammattikorkeakoulun opinnoissa.*

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/347479/2020_B_12_SAMK_Tyoelamayhteystyosta_yhteyksiin.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Opetushallitus. (viitattu 3/2023). *Oppilaanohjaus perusopetuksessa.*

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa>

Työmarkkinatori.fi. (haettu 6/2023). <https://tyomarkkinatori.fi/info/valtakunnalliset-neuvontapalvelut/henkilöasiakkaan-neuvontapalvelut/uraohjaus>

Ohjaamot.fi. (viitattu 4/2023). <https://ohjaamot.fi/usein-kysytyt-kysymykset>

TE-palvelut.fi (viitattu 4/2023). *Ammatinvalinta ja uraohjaus.*

<https://toimistot.te-palvelut.fi/keski-suomi/ammatinvalinta-ja-uraohjaus>

Kuurila, E. (2014). *Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa.*

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/98607/AnnalesC384KuurilaVK.pdf>

SITRA.fi (2017). <https://www.sitra.fi/app/uploads/2017/06/Selvityksia123.pdf>

HAMK.fi. (2021). *Ohjaussuunnitelma.* [https://www.hamk.fi/wp-](https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2021/05/HAMK_ohjaussuunnitelma_poistettu_komentit.pdf)

[content/uploads/2021/05/HAMK_ohjaussuunnitelma_poistettu_komentit.pdf](https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2021/05/HAMK_ohjaussuunnitelma_poistettu_komentit.pdf)

HAMK.fi. (haettu 10/2023). *Uraprojekti.* [https://www.hamk.fi/opiskelu-](https://www.hamk.fi/opiskelu-hamkissa/uraohjaus/urasuunnittelu/)

[hamkissa/uraohjaus/urasuunnittelu/](https://www.hamk.fi/opiskelu-hamkissa/uraohjaus/urasuunnittelu/)

HAMK.fi. (haettu 10/2023). *Uraohjaus.* <https://www.hamk.fi/opiskelu-hamkissa/uraohjaus/>

HAMK.fi. (haettu 8/2023) *Opiskelijanohjeet, opinnäytetyö.* <https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opinnaytetyo/>

Nuortennyt.fi. (haettu 8/2023) *Nuorille, kesätyö.* <https://nuortennyt.fi/nuorille/kesatyo/>

HAMK.fi. (haettu 7/2023). *Opinto-opas, Sairaanhoidajakoulutus.* <https://hamk.opinto-opas.fi/curricula/degreeprogrammes/groups/plan?groupId=94358&planId=101017>

HAMK.fi. (haettu 8/2023). *Opintojenohjaus.* <https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opintojen-ohjaus/>

HAMK.fi. (haettu 7/2023). *Liha- ja valmisruoka-alan urapäivä korkeakoulukeskuksella.*

<https://www.hamk.fi/tapahtuma/liha-ja-valmisruoka-alan-urapaiva-korkeakoulukeskuksella/>

Ammattikorkeakouluun.fi (viitattu 3/2023). *Opetussuunnitelma.*

<https://www.ammattikorkeakouluun.fi/opiskelu/#opetussuunnitelma>

Haikola, A. (2009). *Ura unelmissa: Matkaopas työelämään AMK-opiskelijalle*. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Esteettätöihin.fi. (viitattu 4/2023). *Ohjaus ja uraohjaus korkeakoulussa*. [Ohjaus ja uraohjaus korkeakoulussa - Esteettä Töihin \(esteettatoihin.fi\)](https://www.esteettatoihin.fi/)

Työmarkkinatori.fi. (haettu 7/2023). *Uraohjaus*.

<https://tyomarkkinatori.fi/info/valtakunnalliset-neuvontapalvelut/henkiloasiakkaan-neuvontapalvelut/uraohjaus>

HAMK.fi. (haettu 6/2023). *Diili-kehittämiskokeilu*. <https://www.hamk.fi/palvelut/diili-kehittamiskokeilu/>

HAMK.fi. (haettu 6/2023). *Opinto-opas, Sosionomikoulutus*. <https://hamk.opinto-opas.fi/curricula/degreeprogrammes/groups/plan?groupId=94360&planId=95329>

HAMK.fi. (haettu 6/2023). *Yritteliäskorkeakoulu*. <https://www.hamk.fi/yritteliaskorkeakoulu/>

Blog.hamk.fi. (31.3.2020). *Yritteliäs korkeakoulu*. (<https://blog.hamk.fi/yrli/yritteliaskorkeakoulu/>)

TEKIÄ-tapahtuma. (6/2023). *Opinto- ja rekrytointitapahtuma TEKIJÄ*. <https://tekijatapahtuma.fi/>

BitJobs. (Haettu 6/2023). *BitJobs*. <https://www.hamk.fi/bitjobs/>

HAMK.fi. (2020). *Toimintaohje ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvaan harjoitteluun*. <https://www.hamk.fi/wp-content/uploads/2020/01/Toimintaohje-Ammattikorkeakoulututkintoon-kuuluva-harjoittelu-2019.pdf>

Oph.fi. (viitattu 4/2023). *Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus*.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-tutkintokoulutukseen-valmentava-koulutus-tuva>

Koppa.jyu.fi. (haettu 6/2023). *Laadullinen tutkimus*.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Brauer, S., Pajarre, E., Nikander, L., Häkkinen, R. & Kettunen, J. (2020). *Kehittämishankkeet korkeakoulutuksen työelämärelevanssin edistäjänä*.

[Finaldraftkehittämishankkeetjulkaistavaksi.pdf](#)

Koski, J. (30.11.2021). *Työelämävalmiuksia kehittämässä*.

<https://journal.laurea.fi/tyoelamavalmiuksia-kehittamassa/#803cb88a>

Liite 1: Aineistonhallintasuunnitelma

1. Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Tutkimusaineisto kerätään toteuttamalla teemahaastattelu. Tutkimusaineisto tallennetaan henkilökohtaiselle tietokoneen verkkoasemalle, johon pääsy on ainoastaan opinnäytetyön kirjoittajalla.

Opinnäytetyö suoritetaan toimeksiantona Hämeen kauppakamarille. Toimeksiantajalla on oikeudet haastattelun tuloksiin.

2. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Aineistonhankinnassa ei käytetä sellaisia tiedonkeruu menetelmiä, joista syntyisi arkaluontoista tietoa, eikä henkilötietoja kerätä haastattelussa.

3. Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Opinnäytetyöaineiston omistaa Hämeen kauppakamari sekä tutkimuksen toteuttaja. Valmis opinnäytetyö voidaan julkaista Theseuksessa.

4. Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Opinnäytetyöaineiston tulokset ja yhteenveto luovutetaan Hämeen Kauppakamarin käyttöön työn valmistumisen jälkeen. Tutkimustulosten mahdollisesta jatkokäytöstä kerrotaan haastateltaville etukäteen.

Liite 2: Haastattelu

Ala, opiskeluvuosi ja kampus.

Teemat: uraohjaus, harjoittelu, työelämäyhteys

Uraohjaus:

- Mikä käsitys sinulla on uraohjauksesta?
 - Oletko mielestäsi saanut uraohjausta elämäsi aikana
 - Miten se on vaikuttanut opiskeluvalintaan
 - Miten se on näkynyt opintojesi aikana HAMKissa
- Millaiset asiat ovat vaikuttaneet opiskeluvalintaan
 - Oletko varma tai epävarma valinnastasi
 - Vaikuttaako ulkoiset tekijät edelleen?

Työelämäyhteys:

- Mitä työelämäyhteys mielestäsi tarkoittaa?
- onko opiskelualalla ollut jotain yhteyksiä opintojen aikana
 - Millaisia yhteyksiä sinulla on?
 - Miten olet kasvattanut verkostojasi
- Oletko tietoinen alueella toimivista toimijoista, joiden kautta voi saada apua ja löytää oman alan yrityksiä?
 - Mitä kautta olet saanut tietää näistä toimijoista

Harjoittelu:

- Millainen mielikuva sinulla on ammattikorkeakoulun harjoittelusta
 - Oletko suorittanut jo?
 - Jos kyllä, mitä kanavia pitkin löysit harjoittelupaikan + oliko harjoittelupaikkasi Kanta-Hämeen alueella?
 - Jos ei, millaisia kanavia tiedät, joista paikan voi löytää
- Mitä mieltä olet harjoittelupaikkojen saatavuudesta
 - Onko jokin kanava erityisen hyvä tai huono
- Oletko kuullut TEKIJÄ tapahtumasta?
 - Onko osallistunut tekijä tai vastaavaan urapäivään
 - jos osallistuit, koitko tapahtuman olevan hyödyllinen
 - onko ylipäätään tuttu